

Naar een PIE-bevoegdheid

Tussentijdse evaluatie scholing PIE

Anne Ketelaar, Angela de Jong, Dian Enting, Johan
Bokdam

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Onderzoeksvragen.....	6
1.3	Werkwijze en respons	6
1.4	Leeswijzer	7
2	De PIE-bevoegdheid en deelname aan scholing.....	9
2.1	Bevoegdheid.....	9
2.2	Deelname aan scholing.....	10
2.3	Conclusie	12
3	Uitvoering van de scholing voor de PIE-bevoegdheid	13
3.1	Ervaring met inhoud van de scholing	13
3.2	Ervaring met proces van de scholing.....	16
3.3	Conclusie	18
4	Facilitering van de scholing voor de PIE-bevoegdheid.....	19
4.1	Facilitering door school	19
4.2	Subsidie	21
4.3	Conclusie	22
5	Conclusies en aanbevelingen	23
5.1	Samenvatting van de conclusies.....	23
5.2	Aanbevelingen voor het vervolg van de scholing.....	24
6	Reflectie op het onderzoek door de begeleidingscommissie.....	27
Bijlage 1	Samenstelling begeleidingscommissie	29
Bijlage 2	Tabellenrapport docenten vragenlijst	31
Bijlage 3	Verbetersuggesties uit vragenlijst.....	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bij de invoering van de nieuwe profielen in het vmbo in 2016/2017, onderdeel van de vernieuwing van het beroepsgerichte curriculum¹, zijn de oude elektra-, metaal- en installatieopleidingen samengevoegd in het nieuwe profiel Produceren, Installeren en Energie (PIE). Docenten die les gaven op basis van een bevoegdheid in de metaal-, elektra- of installatietechniek moeten scholing volgen om een nieuwe bevoegdheid voor het profiel PIE te verkrijgen².

De vier hogescholen die tweedegraadsopleidingen voor docenten in technische vakken aanbieden, werken samen in het Expertise Centrum Professionalisering Beroepsonderwijs (EcPB). Zij hebben een opleiding ontwikkeld om docenten te scholen voor het nieuwe profiel PIE³. Naast het behalen van een individuele bevoegdheid door docenten is het mogelijk dat een school of docententeam een teambevoegdheid PIE heeft, waarbij er voor ieder van de PIE-onderdelen een bevoegd docent is aangesteld op school⁴.

Van de naar schatting 442 vmbo-docenten die beroepsgerichte vakken van het PIE-profiel verzorgen⁵, hebben in schooljaar 2018/2019 ongeveer 85 docenten de scholing voor het PIE-profiel afgerond⁶. Dat betekent dat tot medio 2021 nog een groot aantal docenten modules van de PIE-scholing moet volgen voor een zelfstandige lesbevoegdheid voor het PIE-profiel.

Stichting Platforms vmbo en Platform PIE/Techniek hebben onderwijsonderzoeksbureau Oberon gevraagd een tussenevaluatie van de scholing uit te voeren. De tussentijdse evaluatie, medegefinancierd door het ministerie van OCW, is gericht op het signaleren van verbeterpunten voor het proces en de inhoud van de scholing, zodat deelname aan de scholing kan worden vergroot. De uitkomsten van de tussenevaluatie zijn in dit rapport opgenomen.

¹ Tweede Kamer brief, Vergaderjaar 2015-2016, 30 079, nr. 63.

² Dit is vastgelegd in de Regeling conversietabel getuigschriften en vakken VO, bijlage 2, zie <https://wetten.overheid.nl/BWBR0031802/2019-01-01>. Docenten hebben tot 1 augustus 2021 om een passende bevoegdheid te halen. De teambevoegdheid is ook na 1 augustus 2021 mogelijk.

³ De opleiding leidt tot een tweedegraads bevoegdheid. De hogescholen hebben, in samenspraak met het veld, een kennisbasis PIE ontwikkeld waarin de kennis en kunde voor het gehele profiel bijeen zijn gebracht. Drie van de bij de ontwikkeling betrokken hogescholen bieden de opleiding aan.

⁴ Van een teambevoegdheid is alleen sprake bij PIE en bij Natuur, Leven en Technologie (NLT).

⁵ Volgens de meest recente IPTO-tellingen verzorgen 442 docenten profielvakken PIE. De teldatum van deze gegevens is 1 oktober 2017. Er lijken geen recentere nauwkeurige gegevens beschikbaar van het aantal PIE-docenten.

⁶ <https://platform-pie.nl/magazines/pie-zien-experience-2019/#p=16>.

1.2 Onderzoeksvragen

Het onderzoek is opgezet als een beschrijvende evaluatie om na één jaar ervaring zicht te krijgen op de knel- en verbeterpunten voor het proces en de inhoud van de scholing voor de PIE-bevoegdheid. In overleg met de voor het onderzoek opgezette begeleidingscommissie⁷ zijn een aantal onderzoeksvragen geformuleerd. Deze vragen zijn verder uitgewerkt in een digitale vragenlijst en een gespreksleidraad voor interviews. De onderzoeksvragen zijn:

Hoofdvraag:

Wat zijn de kenmerken van de inhoud en het proces van de scholing voor de PIE-bevoegdheid?

Subvragen:

1. Waarom wordt er door docenten wel of geen gebruik gemaakt van het scholingsaanbod?
2. Wat gaat goed en welke verbeterpunten zijn er voor de scholing?
3. Wat zijn aanbevelingen voor de verdere uitvoering van de scholing?

1.3 Werkwijze en respons

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode juli tot en met november 2019. Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen zijn in deze periode verschillende betrokkenen bevraagd:

- PIE-docenten die bekend zijn bij het Platform PIE/Techniek middels een digitale vragenlijst;
- Docenten, geselecteerd uit de vragenlijst, via een verdiepend telefonisch interview;
- Schoolleiders en schoolbesturen met een telefonisch interview;
- Coördinatoren van de scholing voor de bevoegdheid PIE van hogescholen Fontys, Hogeschool Rotterdam en Windesheim via een face-to-face interview.

Vragenlijst

In de voorbereidingsfase heeft Oberon op basis van input van enkele regiocoördinatoren PIE en in overleg met de begeleidingscommissie een digitale vragenlijst ontwikkeld, die is uitgezet bij 540 docenten en praktijkbegeleiders PIE. Deze vragenlijst is door 143 respondenten ingevuld (26%). Dit is een goede respons op een digitale vragenlijst, maar minder dan verwacht voor dit onderzoek. Ondanks een verlengde looptijd en herhaalde herinneringen⁸ is het streefdoel van 206 docenten niet behaald. Hierdoor is de foutmarge bij het interpreteren van de enquêteresultaten 7% in plaats van 5%.⁹

⁷ Bijlage 1 geeft de samenstelling van de begeleidingscommissie weer.

⁸ Het secretariaat PIE heeft twee herinneringen verstuurd. Daarnaast is er tijdens de PIE-dag en in het PIE-Zien aandacht besteed aan het onderzoek en hebben de PIE regio-coördinatoren het onderzoek onder de aandacht van de docenten gebracht.

⁹ De respons van 143 docenten betekent dat wij met een betrouwbaarheidsniveau van 95% uitspraken kunnen doen over de gehele populatie, waarbij sprake is van een foutmarge van 7%.

Het grootste deel van de respondenten van de vragenlijst is 50 jaar of ouder, zit meer dan 15 jaar in het onderwijs, heeft een baan van 0,8 fte of groter en is tweedegraads bevoegd. De respondenten beschikken over verschillende bevoegdheden, zoals tabel 1 ook laat zien¹⁰.

Tabel 1: Bevoegdheden

Over welke (PIE) bevoegdheid beschik je? (N = 130)	%
Elektrotechniek	45%
Metaaltechniek	35%
Een andere bevoegdheid, nl.	25%
Installatietechniek	15%
Ik geef onbevoegd les	8%
Ik ben praktijkinstructeur	7%

Van de respondenten die aangeven een andere bevoegdheid te hebben, zeggen drie personen (dit is 9% van de respondenten met een andere bevoegdheid) een PIE-bevoegdheid te bezitten.

Interviews

Aan het einde van de vragenlijst is gevraagd aan docenten of zij mee wilden werken aan een telefonisch interview. Uit deze vrijwillige aanmeldingen hebben wij elf docenten geselecteerd om verdiepende informatie te geven. Vijf van deze elf docenten hadden de PIE-scholing gevolgd, twee zijn net begonnen met de scholing en de andere vier docenten die zijn gesproken, hebben (nog) geen scholing voor de bevoegdheid gevolgd.

Naast telefonische interviews met de docenten hebben wij 30 schoolleiders en schoolbestuurders benaderd voor een telefonisch interview. Van de 30 geografisch verspreide benaderde respondenten hebben vier schoolbestuurders en negen schoolleiders meegewerkt. Van de schoolleiders en schoolbestuurders die niet meewerkten ontvingen wij de volgende redenen: een tweetal van de benaderde bestuurders gaf aan zelf niet mee te werken aan het onderzoek omdat de schoolleider beter zicht zou hebben op professionalisering en scholing van de docenten. De andere benaderde schoolleiders en -bestuurders hadden geen tijd of waren niet bereikbaar.

Tot slot zijn er drie face-to-face interviews afgenomen met de opleidingscoördinatoren van de drie betrokken hogescholen.

1.4 Leeswijzer

Voor het onderzoek zijn docenten, schoolbesturen en -leiders en de hogescholen op een aantal onderdelen van de scholing voor de PIE-bevoegdheid bevraagd. Deze onderdelen

¹⁰ Respondenten konden bij deze vraag meerdere antwoorden geven, waardoor de percentages optellen tot boven de 100%.

komen terug in de verschillende hoofdstukken van deze rapportage, waar de perspectieven van de vier verschillende doelgroepen zijn samengebracht. Wij hebben gekozen voor een integrale rapportage, waarbij ieder hoofdstuk een onderdeel van de uitvoering van de scholing beschrijft.

In hoofdstuk 2 gaan wij in op de meningen over de bevoegdheid en de deelname aan scholing voor de PIE-bevoegdheid. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de ervaringen met de inhoud en het proces van de scholing. In hoofdstuk 4 zijn de ervaringen met de facilitering vanuit de school en de subsidie weergegeven. In ieder hoofdstuk zijn enkele illustratieve tabellen uit de vragenlijst opgenomen aangevuld met uitkomsten uit de interviews. Elk van deze hoofdstukken sluiten wij af met een beknopte conclusie. In het vijfde en laatste hoofdstuk zijn de afzonderlijke conclusies kort samengevat en geven wij aanbevelingen over de scholing voor de PIE-bevoegdheid.

In bijlage 2 is een volledige tabellenrapportage van de vragenlijst opgenomen. In bijlage 3 is een samenvatting opgenomen van door docenten in de vragenlijst genoemde suggesties ter verbetering.

2 De PIE-bevoegdheid en deelname aan scholing

In dit hoofdstuk behandelen we de vraag waarom docenten wel of geen gebruik maken van het scholingsaanbod. Omdat de meningen over de PIE-bevoegdheid invloed hebben op deelname aan de scholing voor de bevoegdheid, gaan wij daar eerst op in.

2.1 Bevoegdheid

Tijdens het onderzoek naar de ervaringen met de scholing vertelden docenten, schoolleiders, -bestuurders en hogescholen vaak eerst over de bevoegdheid PIE. Het feit dat het per 2021 verplicht is om voor PIE een volledige PIE-bevoegdheid te hebben, houdt de gemoederen flink bezig¹¹. Uit de vragenlijst en met name de gesprekken met de hogescholen, schoolleiders, -bestuurders en docenten komen drie kernvraagstukken rondom de bevoegdheid naar voren:

- 1) Een groot deel van de docenten is boos, gefrustreerd of voelt zich miskend door de verplichting om substantiële scholing te volgen om de lesbevoegdheid te behouden. Er wordt in de interviews bijvoorbeeld gesproken over ‘het afpakken van bevoegdheden’. Deze gevoelens hebben invloed op de bereidheid van docenten om deel te nemen aan de scholing. De schoolleiders begrijpen en delen deels deze frustratie van de PIE-docenten. De hogescholen herkennen deze frustratie omdat deze onder andere naar voren komt in het wervingsproces en de aanmeldperiode.
- 2) Voor de schoolleiders en docenten is de wetgeving rondom de PIE-bevoegdheid onduidelijk. Het roept onder andere vragen op over de handhaving van (deel)bevoegdheden na 2021. Docenten maken zich zorgen over eventuele verplichtingen (of sancties) bij het al dan niet behalen van de PIE-bevoegdheid of het na 2021 niet beschikken over een PIE-bevoegdheid. Ook blijkt het voor een aantal respondenten onduidelijk of de teambevoegdheid, waar een enkele schoolleider bewust voor kiest, blijft bestaan.
- 3) Schoolleiders en -besturen merken op dat de scholing tot PIE-bevoegdheid een andere invulling heeft dan die van andere profielen. Het lijkt, zo zeggen de respondenten, dat er meer gevraagd wordt van de PIE-docenten. Dit lijkt te komen doordat er bij PIE veel meer veranderd is en dat de docenten andere vakken moeten leren. De schoolleiders geven aan dat bijvoorbeeld bij Bouwen, Wonen en Interieur (BWI) het beter geregeld is. Volgens de schoolleiders is daar sprake van weinig verandering en is de bijscholing beperkter in omvang. Zo is bijvoorbeeld gesproken over Dienstverlening & Producten (D&P) waar docenten al met een half jaar klaar zijn en dan bevoegd voor de klas staan. Bij Horeca, Bakkerij en Recreatie (HBR) is volgens de schoolleiders sprake van een minder belastende scholing. Voor de schoolleiders, -bestuurders en docenten is het onduidelijk waarom deze verschillen er zijn.

¹¹ Bij het profiel PIE is ook de mogelijkheid opgenomen van een teambevoegdheid. In het geval van een teambevoegdheid hoeft een individuele installatie-, metaal- of elektrodocent geen volledige PIE-bevoegdheid te behalen. Als echter een van de docenten de school verlaat, is er geen sprake meer van een teambevoegdheid.

Daarnaast noemen de respondenten ook andere knelpunten. Ten eerste zijn de PIE-secties op scholen vaak klein en door het kleine aantal docenten is het uit- of omroosteren voor de scholing moeilijk te regelen. Ten tweede bestaat een breder probleem: er is een tekort aan PIE-bevoegde docenten waardoor het regelen van vervanging moeilijk is¹². Mede hierdoor besluiten veel van de gesproken schoolleiders dat zij docenten, die nog één of twee jaar werken, niet laten bijscholen tot de PIE-bevoegdheid. Een laatste knelpunt is dat juist door het vertrek van deze vakmensen en -docenten de schoolleiders worstelen met de vraag of er niet te veel vakkennis, competenties en kwaliteiten uit de school verdwijnen als deze oudere groep vertrekt.

Suggesties over de (scholing tot) bevoegdheid

De schoolleiders, -bestuurders en docenten geven enkele suggesties omtrent de scholing tot de bevoegdheid:

- Scholing moet gericht zijn op kennis en vaardigheden van het vakmanschap en wat docenten en docententeams nodig hebben om (vaktechnisch) goed les te geven, in plaats van op bevoegdheid. De scholing kan goed in samenwerking met het bedrijfsleven worden ontwikkeld en docenten kunnen hiervoor de professionaliseringsuren inzetten.
- De verantwoordelijkheid voor bevoegdheden kan bij de schoolleiders neergelegd worden, om met het team en het regionale bedrijfsleven te zorgen dat het niveau van de docenten op orde is en technische ontwikkelingen gevolgd worden.
- Overwegen om het profiel PIE voor leerlingen te verdelen in examens Produceren, Installeren en Energie en de leerlingen hier een keuze uit te laten maken.

2.2 Deelname aan scholing

Wij hebben in de vragenlijst de respondenten gevraagd naar hun houding ten opzichte van scholing in het algemeen. Vervolgens hebben zij aangegeven welke redenen zij hebben om wel of niet deel te nemen aan de scholing voor de bevoegdheid PIE.

Houding ten opzichte van scholing

Docenten geven aan het belangrijk te vinden om zich bij te scholen. Zij volgen scholing om professioneel beter te presteren – zoals tabel 2 aangeeft doen zij dit om ontwikkelingen in het vakgebied bij te houden en om beter les te kunnen geven.

¹² Dit is ook benoemd in de procesevaluatie “De vernieuwing vmbo: hoe geven scholen vorm aan de nieuwe profielen, keuzevakken en lob?”, waar PIE expliciet wordt benoemd. Zie <https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2019/07/Rapportage-Procesevaluatie-2019.pdf> (pagina 24 en 25).

Tabel 2: Algemene houding scholing

(N = 140)	Oneens	Meer oneens dan eens	Meer eens dan oneens	Eens
Ik vind scholing belangrijk om goed les te kunnen geven.	4%	6%	21%	68%
Ik vind scholing belangrijk om ontwikkelingen in mijn vakgebied bij te houden.	1%	4%	19%	75%
Ik ben bereid eigen tijd en geld te steken in mijn eigen ontwikkeling, waaronder scholing, training en andere professionaliseringsactiviteiten.	29%	22%	29%	20%

Tegelijkertijd geeft 27% van de respondenten aan in de afgelopen 12 maanden geen scholing voor de bevoegdheid of een korte cursus te hebben gevolgd¹³. Van de overige respondenten geeft iets meer dan de helft (51%) aan het afgelopen jaar een korte cursus gevolgd te hebben en zegt 25% de scholing voor de bevoegdheid te hebben gevolgd.

Het blijkt dat de bereidheid van docenten om eigen tijd en geld in professionaliseringsactiviteiten te steken, wisselt; iets minder dan de helft van de respondenten die deze vraag heeft beantwoord, is hiertoe bereid. Dit maakt wellicht dat docenten eerder een korte cursus kiezen om vakkennis te verbreden en zich persoonlijk te ontwikkelen. Uit de vragenlijst blijkt namelijk dat de respondenten vaker een korte cursus hebben gevolgd dan de scholing voor de bevoegdheid.

Redenen om scholing PIE-bevoegdheid wel of niet te volgen

De belangrijkste reden om de scholing voor de bevoegdheid te volgen, is de wens om zelf de PIE-bevoegdheid te bezitten. Opvallend is dat de school een grotere rol speelt bij de keuze voor scholing voor de bevoegdheid PIE dan bij de keuze voor korte cursussen. Ongeveer een derde van de docenten, die de scholing voor de bevoegdheid heeft gevolgd, noemt verplichting door schoolleiding of het willen behouden van PIE op school als redenen om deel te nemen aan de scholing. Bij redenen om deel te nemen aan de korte cursussen zijn deze opties niet of nauwelijks genoemd.

De redenen om tot nu toe de scholing voor de bevoegdheid PIE niet te volgen, zijn divers. Docenten geven vooral aan het te druk te hebben. Ook het hebben van een teambevoegdheid of snelle uittreding vanwege pensioen zijn genoemd. Andere redenen om niet deel te nemen, liggen op randvoorwaardelijk gebied: de opleidingslocaties zijn te ver weg of er is beperkte facilitering in tijd en kosten.

Uit de vragenlijst en de interviews blijkt, zoals hierboven al beschreven, dat het moeten volgen van de scholing voor de bevoegdheid ook meespeelt in het al dan niet deelnemen. Het gevoel

¹³ Uit het onderzoek naar de vernieuwing van het vmbo (juni 2019) blijkt dat in 2018 83% van geënquêteerde schoolleiders om- of bijscholing inzet om docenten te faciliteren bij de vernieuwing. Dat betekent dat op ongeveer 17% van de vmbo scholen bij- of nascholing niet aan de orde was. Zie <https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2019/07/Rapportage-Procesequivalentie-2019.pdf> (pagina 24)

dat de scholing gevolgd moet worden omdat de bevoegdheid wordt afgepakt, speelt hierin mee. De hogescholen merken op dat zij een gevoel van diskwalificatie bij hun cursisten ervaren, wat tot uiting komt in een lastige werving en weerstand in de eerste lessen van het scholingstraject.

Opvallend is overigens dat in de communicatie over de korte cursussen en de bijscholing voor de bevoegdheid voor beide vormen van scholing de term ‘bijscholing’ wordt gehanteerd¹⁴. Uit de vragenlijst blijkt, zoals hierboven vermeld, dat veel docenten van het aanbod aan korte cursussen gebruik hebben gemaakt. De meeste docenten die korte cursussen gevolgd hebben, volgen nu niet de opleiding tot de PIE-bevoegdheid en zijn vaak oudere docenten. Uit de interviews met de hogescholen komt naar voren dat zij zien dat docenten die korte cursussen gevolgd hebben een (kennis)voorsprong hebben op andere docenten.

2.3 Conclusie

Docenten, schoolleiders en -bestuurders hebben vragen over de bevoegdheid voor het samengestelde PIE-profiel.

Ten eerste is er sprake van het gevoel van het verlies van de eigen bevoegdheid, terwijl daar bij de andere profielen volgens de respondenten minder sprake van is. Ten tweede leeft het beeld bij schoolleiders en – bestuurders, maar ook bij docenten en in mindere mate bij de hogeschoolopleiders, dat de scholingseisen in vergelijking met die voor andere profielen zwaarder zijn. Enkele schoolleiders stellen daarom voor de verantwoordelijkheid voor de scholing van de docenten meer bij de school(leider) neer te leggen. Een derde vraagstuk gaat over de onduidelijkheid die de respondenten ervaren in het al dan niet blijven bestaan van de teambevoegdheid. Tot slot laat de wisselende bereidheid van docenten om eigen tijd en geld in professionaliseringsactiviteiten te steken zien dat een (volledige) facilitering van deze trajecten van belang is. Meer inzichten in de ervaringen rondom facilitering volgen in hoofdstuk 4.

Waar het gaat om deelname aan de scholing voor de bevoegdheid PIE blijkt dat deze bevoegdheidsvraagstukken meespelen. Dit blijkt met name uit de interviews. Uit de vragenlijst komt naar voren dat docenten het hebben van een eigen bevoegdheid PIE als belangrijkste reden zien om wel deel te nemen aan de scholing voor de bevoegdheid. De meest genoemde reden voor docenten om niet deel te nemen aan de scholing is de ervaren drukte op het werk.

3 Uitvoering van de scholing voor de PIE-bevoegdheid

De scholing voor de bevoegdheid bestaat uit een professionaliseringstraject van 6 maanden per PIE-onderdeel, de 'modules'. De meeste docenten moeten twee modules volgen; zo volgt een docent met een elektro-bevoegdheid de modules metaal en installatie om de volledige PIE-bevoegdheid te verkrijgen.

Het professionaliseringstraject bestaat per module uit theoretische en praktische onderdelen. Tijdens de lessen en daaromheen werken de docenten aan opdrachten die in een portfolio worden opgenomen. Gedurende de opleiding ontwikkelen de docenten een geïntegreerd onderwijsleermiddel, waarin minimaal twee van de drie PIE-onderdelen geïntegreerd zijn en dat direct inzetbaar is in de onderwijsleeromgeving van vmbo-leerlingen. De opleiding wordt afgesloten met een proeve van bekwaamheid en een criteriumgericht interview¹⁵.

In dit hoofdstuk beschrijven we de ervaringen met de uitvoering van deze professionaliseringstrajecten. Zo behandelen we de subonderzoeksvraag: Wat gaat goed en welke verbeterpunten zijn er voor de scholing? In de vragenlijst en de interviews is dit verder uitgevraagd op inhoud en enkele procesmatige aspecten van de scholing. Hieronder bespreken wij eerst de ervaringen rondom de inhoud en vervolgens de ervaringen met het proces van de scholing.

3.1 Ervaring met inhoud van de scholing

Sinds september 2018 kunnen docenten terecht bij drie hogescholen om de scholing voor de bevoegdheid te volgen. Dit kan bij Windesheim (in Zwolle), Fontys (in Deurne) en Hogeschool Rotterdam (in Schiedam en dit jaar nog in Krabbedijke). De drie hogescholen hebben de opleidingsmodules met elkaar ontwikkeld en stemmen met elkaar af over de basis zodat er ongeveer hetzelfde programma staat. Hierbij is er wel ruimte voor regionale verschillen in de arbeidsmarkt en de visies van de individuele opleidingsinstellingen. Uit de interviews blijkt dat twee van de drie hogescholen een soortgelijke aanpak hebben, zoals hierboven beschreven. Een van de hogescholen zegt dat zij de examineringsopzet aan het afronden zijn en hierover in overleg gaan met een van de andere hogescholen.

Verwachtingen en ervaringen

Uit de vragenlijst en de interviews komt naar voren dat docenten een verschil ervaren tussen de eigen verwachtingen en de daadwerkelijke inhoud van de modules. Dit gaat vooral om een verschil tussen de verwachte praktijkgerichtheid van de scholing en de werkelijke opleidingsinhoud. Over het algemeen lijkt het beeld te ontstaan uit de interviews en de vragenlijst dat docenten een praktijkgerichte module verwachten met een beetje theorie die

¹⁵ De websites van de opleidingen bevatten meer toelichting over de inhoud en opzet van de modules. De hogescholen hebben met het ECPB en met het veld de kennisbasis voor de opleiding ontwikkeld. Wat de docenten leren is daarmee gelijkgesteld.

hen in staat stelt de vmbo-leerlingen direct te instrueren en begeleiden. De praktijk van de opleiding voldoet hier, volgens sommige docenten, niet aan.

Wij hebben de docenten gevraagd hoe zij de aandacht voor onder andere vakdidactiek en technische ontwikkelingen hebben ervaren in de modules. Terwijl bijna 60% van de docenten die een module heeft gevolgd, van mening is dat er voldoende aandacht is voor actuele vakkennis en vakdidactiek, blijkt uit tabel 3 dat de meningen meer verdeeld zijn op het onderdeel praktische vaardigheden. Hier vindt bijna 50% het voldoende en bijna 45% dat er te weinig aandacht is voor de praktische vaardigheden. Uit de vragenlijst, de telefonische interviews met docenten en via een enkele schoolleider blijkt daarnaast dat sommige docenten van mening zijn dat er te veel aandacht is voor het pedagogisch-didactisch handelen. Sommige docenten geven aan dat zij op deze manier het gevoel krijgen – opnieuw - te moeten bewijzen dat ze het docentschap beheersen.

Tabel 3: Meningen aandacht voor vaardigheden en vakkennis

Was er voldoende aandacht in deze module voor: (N = 22)	Nee, te veel aandacht	Nee, te weinig aandacht	Ja, voldoende
Actuele vakkennis (bv. nieuwste technische ontwikkelingen)	6%	34%	59%
Praktische vaardigheden	9%	44%	47%
Vakdidactiek	22%	19%	59%
Pedagogische vaardigheden	28%	28%	44%

De geïnterviewde docenten zijn daarnaast van mening dat er veel theorie wordt behandeld waar zij in de klas niks mee gaan doen. De opdrachten en de theorie die in de scholing behandeld worden, zijn voor deze docenten niet tot minder relevant voor de lespraktijk. Zij moeten bijvoorbeeld lesbrieven maken over onderwerpen die zij niet in de klas gaan behandelen omdat dit te complex is voor vmbo-leerlingen. De docenten zouden liever leren hoe zij een vertaalslag maken, dat wil zeggen hoe zij de lesstof het beste kunnen overbrengen aan hun leerlingen. Daarnaast willen de docenten zelf de technische vaardigheden leren, zoals lassen, en enkele docenten geven aan de diepgang (dat wil zeggen voldoende aandacht) hierin te missen. Uit de interviews met de schoolleiders en – bestuurders blijkt dat een enkele schoolleider zich ook afvraagt of de technische diepgang in de opleiding aansluit bij de behoefte en de verwachtingen van de praktijk op school.

De hogescholen hebben na evaluaties van de eerste modules gereageerd op dergelijke ervaringen en meningen door de opleidingsmodules aan te passen. Bijvoorbeeld door het verplaatsen van lessen naar (v)mbo-locaties waar de benodigde materialen en apparaten voorhanden zijn of door het aannemen van meer praktijkervaren docenten naast de hogeschool-docenten (die vooral de abstractere lesstof behandelen).

De ervaringen van docenten over de inhoud van de module lopen uiteen. Tabel 4 geeft een inzicht in deze gevarieerde meningen van de docenten die hebben deelgenomen aan een module. Een voorbeeld van de gevarieerde meningen: de meerderheid van de docenten die heeft deelgenomen aan de PIE-scholing vindt het praktijkgedeelte van de scholing nuttig en de opdrachten voldoende uitdagend. Toch is te zien in Tabel 4 dat een derde van de docenten de praktijk niet nuttig en de opdrachten onvoldoende uitdagend te vinden.

Tabel 4: Meningen inhoud module

Kun je aangeven in hoeverre je het eens bent met de volgende stellingen: (N = 32)	Oneens	Meer oneens dan eens	Meer eens dan oneens	Eens
De inhoud van de module sloot aan bij mijn verwachtingen	13%	25%	25%	38%
Van tevoren was de inhoud van de module voldoende duidelijk	34%	22%	25%	19%
De opdrachten als onderdeel van de module waren voldoende duidelijk	19%	28%	25%	28%
De opdrachten als onderdeel van de module waren voldoende uitdagend	22%	16%	16%	47%
Het praktijkgedeelte van de module was nuttig voor mij	13%	19%	28%	41%
Door de module ben ik op de hoogte van de meest recente ontwikkelingen in het PIE (deel)vakgebied	25%	22%	19%	34%

Materialen, kwaliteit docenten

Wij hebben de docenten in de vragenlijst tot slot gevraagd naar een mening over de gebruikte materialen tijdens de opleiding en naar de kwaliteit van de hogeschooldocenten. Hier zijn de respondenten grotendeels tevreden over. Opvallend is dat bijna een kwart van de deelnemende docenten aangeeft ontevreden te zijn over de materialen, waaronder cursusboek, opdrachtbeschrijvingen en technische materialen. Uit de interviews blijkt dat er soms onduidelijkheid is bij de docenten met name bij de opdrachtbeschrijvingen. Dit zou deze ontevredenheid kunnen verklaren. Wel geeft meer dan de helft van de docenten aan dat zij zich door het volgen van de module beter in staat achten beter PIE te geven. De schoolleiders zien dat de scholing zorgt voor meer begrip voor de vakken onderling en dat docenten sneller schakelen tussen de vakken.

Suggesties over de inhoud van de scholing

De docenten, schoolleiders en -bestuurders en hogescholen geven suggesties voor het verbeteren van de inhoud van de scholing. Deze staan hieronder in volgorde van meest naar minst genoemd:

- Meer nadruk op het leren van praktische vaardigheden in plaats van pedagogische en didactische vaardigheden.
- Meer gebruik van maatwerk: het aanpassen op de al aanwezige kennis en vaardigheden van de docenten, zowel in vrijstellingen of versnelde trajecten. Ook de schoolleiders geven aan dat zij zouden willen zien dat de docenten getest worden op voorkennis (praktijktoets)

en daar scholing op aangepast wordt en dat dit zeker voor de ervaren docenten geldt (die al 20 jaar lesgeven).

- Rekening houden in keuze voor theorie en studiematerialen met het ervaringsniveau met opleidingen. Voor veel docenten geldt dat zij moeten wennen aan 'het weer naar school gaan'. Dit vraagt ook meer instructie en structuur.
- Het aanpassen van de inhoud van het professionaliseringstraject op de lesstof van het vmbo, zodat docenten het geleerde direct kunnen toepassen in de klas.
- Examinering in het professionaliseringstraject afschaffen.
- Schoolleiders en docenten vragen om een vermindering in verslagen en ander papierwerk; dit kost te veel tijd.

3.2 Ervaring met proces van de scholing

Wij hebben docenten, schoolleiders, -bestuurders en hogescholen ook gevraagd naar hun mening over het proces rondom de scholing. Hieronder valt onder andere de informatievoorziening vooraf en de logistiek (dagen, tijden, etc).

Docenten ontvangen via de regiocoördinatoren van het PIE-platform, via PIE-zien en andere kanalen informatie over de kortere en lange scholingstrajecten. De hogescholen hebben op de eigen websites informatie opgenomen over de inhoud, studiebelasting en andere onderdelen van de eigen opleidingstrajecten PIE. Het hele studieproces en de inhoud is via een filmpje op de websites van de hogescholen weergegeven, als informatietool voor geïnteresseerde docenten. Docenten kunnen ook bij de opleidingsmanagers van de hogescholen gericht vragen stellen en maatwerktrajecten bespreken.

Met name de informatievoorziening over vrijstellingen levert veel ontevredenheid op (zie tabel 5). De hogescholen merken dat er scheve verwachtingen onder de docenten bestaan over vrijstellingen. Onder docenten leeft het beeld dat werkervaring en eerder gevolgde cursussen kunnen leiden tot vrijstellingen. De hogescholen kijken alleen naar vrijstellingen wanneer er sprake is van een toetsingscertificaat, omdat alleen een bewijs van deelname niet genoeg is voor een recht op vrijstelling. Een kennisvoorsprong op basis van ervaring of eerder gevolgde cursussen is voor een van de hogescholen wel aanleiding om te kijken of maatwerk mogelijk is binnen de module (door bijvoorbeeld bepaalde lessen niet te volgen en wel de opdracht voor het portfolio te maken). Samenvattend stellen wij dat er veel onduidelijkheid is ontstaan over vrijstellingen, wat in sommige gevallen ook leidt – blijkt uit de gesprekken – tot onvrede over de scholing voor de bevoegdheid PIE.

Tabel 5: Tevredenheid proces scholing

In hoeverre ben je tevreden over: (N = 31)	Ze er ontevreden	Ontevreden	Tevreden	Ze er tevreden
Het tijdstip	10%	10%	68%	13%
De locatie	6%	19%	55%	19%
De doorlooptijd van de module	10%	13%	68%	10%
Informatie over vrijstellingen en verplichte onderdelen van de module	32%	23%	26%	19%

Over de overige procesmatige onderdelen van de scholing tot bevoegdheid zijn de docenten over het algemeen tevreden (zie tabel 5). Ongeveer drie kwart van de docenten, die een opleidingsmodule heeft gevolgd, geeft aan dat zij tevreden zijn over het tijdstip, de locatie en de doorlooptijd van de module(s). Wel blijkt dat docenten die nu nog niet hebben deelgenomen aan de scholing graag meer in de buurt de scholing zouden willen volgen. De hogescholen vertellen dat sommige schoolbesturen in eerste instantie ook graag lokaal een maatwerk opleidingstraject wilden organiseren. Om dit kostendekkend te kunnen doen – voor een post-hbo opleiding ontvangen de hogescholen geen bijdrage in de algemene bekostiging – is er echter een bepaald volume nodig. Mede doordat docenten van één bestuur verschillende modules moeten volgen, is het lastig dit volume voor iedere afzonderlijke module te realiseren. Maatwerktrajecten op locatie zijn daarom (nog) niet gerealiseerd.

Wat betreft de studiebelasting geven de hogescholen aan dat docenten meestal gedurende 20 weken een middag en avond per week aanwezig zijn op de hogeschool voor het volgen van lessen. Daarnaast gaan de hogescholen uit van 10 à 15 uur zelfstudie per week. Tezamen komt dit neer op ongeveer 18 tot 23 uur inzet per week voor een periode van 20 weken. Uit de vragenlijst en de interviews blijkt dat de meeste docenten meer uren voor de scholing maakten dan vooraf aangegeven. Ook hebben zij genoemd dat zij liever minder lesuren krijgen. De hogescholen zien vooral grote verschillen tussen docenten onderling in het aantal uren dat ze nodig hebben voor zelfstudie. Ze verklaren dit door een verschil in achtergrond, ervaring en kennis van de docenten.

Suggesties over het proces van de scholing

De meest genoemde verbeter suggesties door docenten, schoolleiding en hogescholen voor het proces van de scholing zijn:

- Betere informatievoorziening naar de schoolbesturen (vanuit de overheid en hogescholen).
- Meer cursuslocaties aanbieden die beter verspreid zijn over het land.
- Verminderen van de studiebelasting.
- Goede samenwerking blijven houden tussen de opleidingen en het platform PIE.

Andere suggesties over het proces van scholing die de docenten hebben benoemd in de vragenlijst zijn terug te vinden in bijlage 3.

3.3 Conclusie

In de startfase van de scholing voor de bevoegdheid, maar ook nu nog, lijkt er verschil te zijn tussen de verwachtingen van docenten en de werkelijkheid van de scholing. Deze verschillen in verwachtingen gaan over de inhoud (wat ga ik leren?), maar ook over de werkwijze (bijvoorbeeld het opstellen van een portfolio), de zwaarte van de opleiding (hoeveelheid eigen tijd) of de mogelijkheden tot vrijstellingen.

Dit laatste – de vrijstellingen – leeft onder de docenten. Veel docenten hebben, naast een bevoegdheid in een van de PIE-onderdelen, werkervaring of leservaring (opgebouwd door het meelopen met collega-docenten of het volgen van korte cursussen) in een of beide van de andere PIE-onderdelen. Dit leidt nu niet tot vrijstellingen, omdat docenten voor deze onderdelen geen examens hebben afgelegd. Een aantal docenten en schoolleiders of -bestuurders stelt daarom bijvoorbeeld voor dat de opleiders een praktijktoets afnemen om het kennisniveau per docent vast te stellen en op basis daarvan de opleiding per persoon in te richten. Dit verschilt met de huidige opzet, waarbij de docenten via het portfolio de kennis en ervaring weergeven en op onderdelen een voorsprong kunnen hebben waardoor het maken van de opdrachten gemakkelijker kan gaan.

De verwachtingen die bij docenten leven, worden deels ingevuld door ervaringen en verhalen van anderen, ook vanuit andere profielen maar ook door de algemene communicatie over de scholing. De term ‘bijscholing’ bijvoorbeeld, zoals gebruikt door het Ministerie OCW bij de omvorming van alle profielen, suggereert wellicht een minder intensief programma dan de uiteindelijke modules die de docenten PIE moeten volgen. Het onderscheid tussen de korte cursussen en de modules is niet duidelijk als beide onder de term bijscholing aangeboden worden.

Uit de interviews en de vragenlijst blijkt tot slot dat – ondanks de verschillen tussen verwachtingen en de praktijk – de docenten gematigd tot redelijk tevreden zijn over de inhoud van de scholing en de praktische onderdelen van het proces rondom de scholing zoals locaties, tijdstippen en doorlooptijd. Zij zijn minder tevreden over de informatievoorziening rondom de scholing. Daarnaast zijn andere belangrijke kritieken de aansluiting op de lespraktijk, de balans tussen theorie en praktijk en de hoeveelheid uren zelfstudie. Het aantal locaties voor de scholing is met name door docenten die de opleiding nog niet gevolgd hebben, genoemd als aandachtspunt.

4 Facilitering van de scholing voor de PIE-bevoegdheid

In dit hoofdstuk beschrijven we de ervaringen met de facilitering door school en de subsidie van de overheid voor de scholing tot de PIE-bevoegdheid. Ook hiermee geven wij antwoord op de subonderzoeksvraag: Wat gaat goed en welke verbeterpunten zijn er voor de scholing?

Wat betreft de facilitering door werkgevers hebben PIE-docenten, net als alle vo-docenten, recht op 83 klokuren voor professionalisering volgens de CAO (artikel 16.4). Individuele schoolbesturen hebben aanvullende regels om professionalisering onder docenten te faciliteren; over bijvoorbeeld vergoeding van reiskosten of andere kosten en/of het uit- of omroosteren van studie- of lesuren. Daarnaast kunnen scholen de gelden van Sterk Techniek inzetten voor scholing. Naast de afspraken in de CAO zijn hier geen landelijk geldende regels of richtlijnen voor afgesproken.

Aanvullend geldt er voor de scholing voor de PIE-bevoegdheid dat docenten een beroep kunnen doen op de 'subsidie korte scholingstrajecten vo'¹⁶. Deze subsidie is bedoeld om de scholingskosten te dekken. In 2019, 2020 en 2021 worden de scholingskosten nog voor 100% vergoed voor de PIE-vakken¹⁷. De docent vraagt de subsidie zelf aan. Bij afronding van de opleiding of het behalen van het certificaat wordt de subsidie omgezet in een gift.

4.1 Facilitering door school

Uit de vragenlijst blijkt dat docenten over het algemeen gefaciliteerd worden door de school voor deelname aan de modules. Iets meer dan de helft van de docenten die deelnam aan een module, zegt in de vragenlijst dat zij door de schoolleiding gefaciliteerd wordt om deel te nemen. Meer dan twee derde van deze docenten geeft daarnaast in de vragenlijst aan dat er op hun school veel aandacht is voor scholing en professionalisering, dat er ruimte is om leerervaringen te delen en dat de schoolleiding deelname aan PIE-bevoegdheid modules stimuleert.

Waar het gaat om facilitering in uren ontstaat er een gevarieerder beeld. Iets meer dan de helft van docenten die heeft deelgenomen aan de scholing voor de contacturen wordt vrijgeroosterd. Een kwart van de docenten die een module van de scholing heeft gevolgd, wordt ook voor zelfstudie vrijgeroosterd. Het merendeel van de docenten lijkt dus niet vrijgeroosterd te worden voor zelfstudie. Deze resultaten zijn weergegeven in tabel 6.

Dit beeld is in de interviews bevestigd, waarbij een enkele docent en schoolleider daarnaast de kanttekening maakte dat vrijroosteren eerder omroosteren was. De lesuren zijn dan verzet

¹⁶ <https://www.duo.nl/particulier/tegemoetkomingen-en-subsidies-docentenopleiding/subsidie-korte-scholingstrajecten-vo.jsp>

¹⁷ Voor andere profielen is dit 80%.

naar een andere dag; veelal omdat er geen andere docenten beschikbaar zijn om de lesuren over te nemen.

Uit de vragenlijst blijkt echter ook dat er scholen zijn waar docenten niet worden gefaciliteerd in uren voor de deelname aan scholing; tabel 6 geeft aan dat het gaat om net iets minder dan de helft (45%) van de docenten die deelnamen aan de scholing.

Tabel 6: Facilitering door schoolleiding

(N = 31)	Oneens	Meer oneens dan eens	Meer eens dan oneens	Eens
De schoolleiding faciliteert deelname aan de modules voor PIE-bevoegdheid	26%	19%	23%	32%
Ik word door de schoolleiding vrij geroosterd voor contacturen en voor zelfstudie voor de module(s)	35%	10%	19%	35%
Ik word door de schoolleiding vrij geroosterd voor contacturen maar niet voor zelfstudie voor de module(s)	26%	6%	16%	52%
De schoolleiding zorgt er voor dat lessen door andere docenten worden verzorgd tijdens mijn professionaliseringstraject	45%	13%	10%	32%
De schoolleiding vergoedt aanvullende kosten voor de module(s), zoals kosten voor de intakeprocedure, reiskosten, materiaalkosten of overige kosten	29%	3%	23%	45%
Op mijn school is veel aandacht voor scholing en professionalisering	16%	23%	16%	45%
Op mijn school is er ruimte om leerervaringen te delen	13%	16%	39%	32%
De schoolleiding stimuleert deelname aan de modules voor PIE-bevoegdheid	16%	13%	35%	35%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er verschillen zijn in facilitering tussen de schoolbesturen. Naast verschillen in facilitering in uren zijn er ook verschillen in vergoeding van aanvullende kosten. Drie kwart van de docenten die de scholing heeft gevolgd, geeft aan dat de schoolleiding aanvullende kosten vergoedt (bijvoorbeeld reiskosten, materiaalkosten). De geïnterviewde schoolleiders geven aan dat zij hiervoor, naast de subsidie, de gelden van Sterk Techniek en/of de docentenbeurs inzetten.

De verschillen in facilitering zijn ook in de interviews aan de orde geweest; dit komt bijvoorbeeld ter sprake in onderlinge gesprekken tijdens de opleiding. Docenten, schoolleiding en hogescholen geven aan de verschillen in facilitering niet wenselijk te vinden. De hogescholen zouden bovendien aanraden dat docenten één hele studiedag vrij krijgen in plaats van alleen voor de contacturen. Dit zou bijdragen aan een focus op de opleiding. Docenten komen dan minder gestrest binnen en zijn minder bezig zich druk te maken over dat ze morgen weer moeten lesgeven.

Uit de vragenlijst blijkt dat docenten, die nog niet deelnemen aan de scholing, dit mogelijk wel gaan doen wanneer er een verbetering is in facilitering in tijd vanuit de schoolleiding en wanneer de studiebelasting lager is. Tegelijkertijd laat de wisselende bereidheid van docenten om eigen tijd en geld in professionaliseringsactiviteiten te steken zien dat (volledige) facilitering van deze trajecten van belang is, zoals ook in hoofdstuk 2 benoemd is. Docenten suggereren dan ook landelijke richtlijnen rondom facilitering om de mogelijkheden te verduidelijken.

Suggesties omtrent facilitering

De meest genoemde suggesties voor verbetering voor facilitering en ondersteuning vanuit het schoolbestuur en schoolleiding en docenten voor de scholing tot PIE-bevoegdheid zijn:

- Facilitering in tijd (ook voor zelfstudie).
- Meer informatie of landelijke richtlijnen omtrent PIE-professionalisering (bijv. vanuit het platform PIE) aan schoolbestuur of schoolleiding.

In bijlage 3 zijn ook andere suggesties opgenomen die de docenten in de vragenlijst hebben genoemd over de facilitering.

4.2 Subsidie

Zoals hierboven beschreven, vragen docenten de subsidie voor de scholingskosten zelf aan bij DUO. De subsidie wordt omgezet in een gift na het behalen van het certificaat voor de opleiding. In de beleving van de docenten is dit een persoonlijk financieel risico (in de vorm van een lening) en vormt deze constructie een drempel tot deelname aan de scholing. Na het aanvragen van deze lening wordt het geld bij de docent gestort, die daarmee de hogeschool betaalt. In een van de interviews geeft een docent aan: 'Het probleem is als er door omstandigheden iets met mij gebeurt, bijv. ziekte, dan kan ik niet doorgaan met de opleiding. En dan gaat DUO mij vertellen dat ik een schuld heb en dat wil ik niet. Dus ik heb tegen mijn teamleider gezegd dat ze met een andere oplossing moeten komen'.

Docenten en schoolleiders geven aan dat ze het lastig vinden dat de subsidie per persoon wordt uitgegeven; als het op schoolnaam kon dan hadden de docenten geen zorgen om de persoonlijke lening en eventuele schuld. Twee van de drie gesproken hogescholen zien ook een bepaalde angst bij de docenten door het idee een schuld te krijgen. De angst leeft dat de scholing dus wel móet lukken en afgemaakt moet worden om geen schuld te hebben. Schoolleiders stellen dan ook voor om de huidige subsidie om te zetten in een geoormerkte subsidie voor elke betrokken docent, die aan de school verstrekt wordt. Bovendien leeft de vraag bij alle respondentgroepen wie het scholingstraject gaat betalen als de subsidie ophoudt of als er in een jaar geen geld meer is¹⁸.

¹⁸ De subsidie wordt versterkt voor alle scholingstrajecten voor een bevoegdheid voor het vo. De subsidie wordt op een 'first come, first serve' basis versterkt tot de middelen zijn opgebruikt.

4.3 Conclusie

Er zijn diverse factoren die de facilitering van docenten voor het volgen van de opleiding beïnvloeden. Naast de schoolspecifieke regels omtrent tegemoetkoming in tijd en geld voor professionaliseringsactiviteiten is het lerarentekort een belangrijke factor in scholingsdeelname of de keuze voor omroosteren in plaats van vrijroosteren. Docenten zien meerwaarde in landelijke uitgangspunten of regels rondom facilitering, juist ook omdat de scholing een gevolg is van landelijke veranderingen.

De manier waarop de subsidie op dit moment moet worden aangevraagd werpt een drempel op voor docenten om deel te nemen aan de scholing voor de bevoegdheid PIE. Docenten ervaren de subsidieaanvraag als een persoonlijke lening, die mogelijk leidt tot een persoonlijke schuld indien de opleiding niet wordt afgerond.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk vatten we de conclusies van de voorgaande hoofdstukken samen. Daarnaast presenteren wij op basis van het onderzoek en de getrokken conclusies een aantal aanbevelingen voor het vervolg van de scholing tot de PIE-bevoegdheid.

5.1 Samenvatting van de conclusies

In de voorgaande hoofdstukken hebben wij conclusies geformuleerd over:

- de PIE-bevoegdheid en de deelname aan de scholing tot deze bevoegdheid;
- de ervaringen met de uitvoering van de scholing;
- de facilitering van de scholing voor de PIE-bevoegdheid.

Bereidheid tot en deelname aan scholing

- Een groot deel (75%) van de bevroegde PIE-docenten heeft de scholing voor de bevoegdheid nog niet gevolgd. Van de respondenten heeft 27% geen enkele bijscholing gevolgd in de afgelopen 12 maanden.
- Er heerst onder docenten onvrede over de veranderingen rondom het profiel en de bevoegdheden. Docenten hebben het gevoel dat de bevoegdheid is afgepakt. Deze onvrede verkleint de bereidheid tot deelname aan de scholing.
- Verschillende elementen rondom de verplichte scholing voor de PIE-bevoegdheid zijn onduidelijk voor docenten, schoolleiders en -bestuurders. Het gaat onder andere over het al dan niet blijven bestaan van de teambevoegdheid of het al dan niet verkrijgen van vrijstellingen voor de scholing. Ook over de (ervaren) verschillen tussen de verschillende nieuwe profielen ervaren de respondenten onduidelijkheid.

Ervaringen met de scholing

- Er zijn verschillen tussen de verwachtingen van docenten voorafgaand aan de scholing en de ervaringen met de werkelijke scholing. Er is onvoldoende scherp in beeld wat de inhoud van de scholing zal zijn en wat dit vraagt van de docent zelf, ook in termen van het aantal uren zelfstudie. De term bijscholing suggereert bijvoorbeeld al een minder intensief programma dan de uiteindelijke opleiding die de docenten moeten volgen.
- De inhoud van de scholing mag van de docenten praktijkgericht zijn (meer op de vmbo-lespraktijk gericht) en met minder theorie.

Facilitering en subsidie

- Er zijn verschillen in hoe docenten gefaciliteerd worden door de schoolleiding. Iets meer dan de helft van docenten die heeft deelgenomen aan de scholing wordt voor de contacturen vrij- of omgeroosterd. Het merendeel van de docenten wordt niet voor de zelfstudie uren gecompenseerd. Voor docenten die nog niet hebben deelgenomen is de verwachting over (het gebrek aan) facilitering een drempel om deel te gaan nemen.

- De huidige wijze van het verstrekken van de subsidie – als lening op individuele naam om de scholing te bekostigen – werpt eveneens een drempel op om deel te nemen aan de scholing.

5.2 Aanbevelingen voor het vervolg van de scholing

Op basis van de hierboven gepresenteerde conclusies en de door docenten, schoolleiders, bestuurders en hogeschoolopleiders voorgestelde verbeter suggesties formuleren wij verschillende aanbevelingen binnen de huidige wettelijke kaders. Per aanbeveling geven wij aan voor welke betrokken partij deze relevant is, van docenten zelf tot het ministerie van OCW, sectororganisaties, schoolbesturen en schoolleiders.

Vergróten bereidheid en deelname aan scholing

- Geef vanuit alle betrokken partijen meer helderheid over de volgende onderwerpen:
 - o waarom de verschillen in (bij)scholingseisen tussen de profielen bestaan en nodig zijn;
 - o de kwetsbaarheid van de teambevoegdheid en of deze tijdelijk is of niet;
 - o inhoud, vrijstellingen en werkwijze van de modules voor de bevoegdheid PIE.
- Stem verstrekte informatie goed op elkaar af (tussen platform PIE, hogescholen, OCW, VO-raad etc.) en blijf dit onder de aandacht brengen.
- Blijf positieve ervaringen breder delen. Algemeen in de PR via het magazine PIE-Zien gebeurt dit al, maar deze positieve ervaringen kunnen mogelijk nog breder worden uitgevent via de regionale PIE-netwerken, mond-tot-mondreclame, ambassadeurs etc.
- Volg als VO-raad en sectorplatforms goed hoeveel bevoegde PIE-docenten er nu en de komende jaren zullen zijn, zeker gezien het alom ervaren lerarentekort. Bezie met de VO-raad, de platforms en OCW of 2021 haalbaar is als einddatum voor de scholing van de huidige docenten. Door het lerarentekort is vervanging voor scholen erg lastig te regelen, dat heeft nu invloed op het aantal docenten dat begint aan de scholing.

Verbeteren aanbod scholing

- Evalueer als hogescholen in samenwerking met platform PIE de kennisbasis en pas de inhoud en opbouw van het opleidingsprogramma, waar nodig en mogelijk, aan met meer aandacht voor de aansluiting op de lespraktijk en de balans tussen theorie en praktijk. Gebruik hierbij de ervaringen van afgelopen twee jaar, de eigen evaluaties en de opmerkingen uit deze tussenevaluatie.
- Zoek – als platform PIE, schoolbesturen en hogescholen – praktische oplossingen voor de scholing en maatwerk in de regio met groepen van scholen en/of besturen, met onderlinge afspraken en ondersteuning hierbij door het ministerie van OCW.
- Onderzoek als hogescholen hoe meer maatwerk op docentniveau mogelijk is en geef betere informatie over vrijstellingen. Meer maatwerk is wellicht mogelijk met een praktijktoets om het kennisniveau van docenten vast te stellen en op basis daarvan de

opleiding in te richten. Hier is goed overleg voor nodig met en tussen de hogescholen, ook om de modules rendabel te kunnen blijven verzorgen.

Versterken facilitering

- Maak als VO-raad en sectorplatforms de huidige mogelijkheden voor facilitering duidelijk inzichtelijk voor docenten, bestuurders en schoolleiders. De lokale context zal de uiteindelijke facilitering voor de individuele docent bepalen, maar kennis over wat mogelijk is, ontbreekt in sommige gevallen. Daar bovenop zou het wenselijk zijn als besturen binnen de VO-raad onderling afspraken maken over de gewenste facilitering door besturen van de scholing van PIE-teams en afdelingen.
- Onderzoek vanuit het ministerie OCW op korte termijn of het mogelijk is de subsidie voor docenten aan te vragen en te verlenen op schoolniveau of direct aan de hogescholen. Mocht dit zo zijn, communiceer hierover duidelijk naar alle betrokkenen. Een eventuele aanpassing haalt de studieschuld-drempel voor deelname aan scholing bij de docenten weg.

6 Reflectie op het onderzoek door de begeleidingscommissie

Persoonlijke en professionele ontwikkeling van docenten is een groot goed. Dit geldt zeker ook voor het vmbo-techniek waar sprake is van grote onderwijskundige veranderingen die mede door de technologische ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn geïnitieerd. Bij de PIE-opleidingen is voor docenten een speciaal bijscholingsprogramma in het leven geroepen.

De aanleiding van dit onderzoek was gelegen in het feit dat er veel verschillende (en daarbij vooral ontevreden) geluiden waren over de scholing voor de bevoegdheid voor het nieuwe profiel PIE. Bij de start waren wij dan ook zeer benieuwd naar een objectief beeld van deze geluiden. We waren hoopvol dat het grootste deel van de docenten maar ook van de leidinggevenden (directeuren maar ook bestuurders) dit beeld scherp zouden maken en van nieuw reliëf zouden kunnen voorzien.

Dit rapport richt zich uitsluitend op de PIE-docenten. Eerder is vastgesteld dat om- en bijscholen en vormgeving van hun professionalisering noodzakelijk is voor het verder ontwikkelen van het PIE-programma. Daarbij is aangetekend dat van de docenten van het profiel PIE meer gevraagd en geëist wordt in vergelijking met de andere nieuwe profielen in het vmbo. Ook is de route tot het verkrijgen van een bevoegdheid in het vmbo, in vergelijking met het bevoegd geven van lessen in het mbo, verschillend. Beide vergelijkingen zorgen ervoor dat docenten PIE zich mogelijk zwaarder belast voelen dan andere docenten.

De begeleidingscommissie is verheugd dat het onderzoek laat zien dat de scholingsprogramma's geïnitieerd zijn en dat de uitwisseling tussen de leerkrachten die zich bij laten scholen en de hogescholen die de bijscholing verzorgen steeds verder is verbeterd.

Tegelijkertijd constateert de commissie dat de deelname aan het onderzoek (ondanks veel initiatieven van de platforms en de inzet van de onderzoekers) van zowel docenten als leidinggevenden ver achter gebleven is bij de gehoopte respons. Gezien het belang van het thema was gerekend op een meer omvangrijke participatie. De onderzoekers van Oberon hebben naar de mening van de begeleidingscommissie alles op alles gezet om een getrouw beeld te geven van de empirische ontwikkelingen. Het verwondert de begeleidingscommissie desalniettemin dat er bij bijeenkomsten en bezoeken in het land opinies en geluiden worden gehoord, die op deze manier meer systematisch hadden kunnen worden geordend.

De grote afstand die leerkrachten in het vmbo-PIE programma kennelijk ervaren ten opzichte van hun potentiële ontwikkeling en de moeizame verzilvering van de investeringen die vanuit de sector worden ondernomen om de docenten te ondersteunen in hun professionalisering, roepen nadere vragen op die in de toekomst beantwoord moeten worden. Het is maatschappelijk van belang de doorgroeimogelijkheden van docenten beter te duiden en tevens hun vertrekintenties te begrijpen als zij onverhoopt verkassen van het vmbo naar het mbo. De noodzaak om te komen tot meer en bredere oplossingen voor het tekort aan leerkrachten in de (technisch) beroepsgerichte vakken is hoog en urgent. Dit noopt tot

maatregelen die uitgebreid en breed ingezet moeten worden, dat gaat van nadenken en snel oplossen van vragen omtrent de bevoegdheid in het vmbo in vergelijking met het mbo tot het inzetten van een stimuleringsfonds voor jonge mensen om ze te verleiden een opleiding te volgen tot docent, en alles wat daar tussen zit.

Het potentieel van de Hogescholen in Nederland (Fontys, Windesheim, Hogeschool Rotterdam) die een opleiding in de beroepsgerichte vakken van de techniek aanbieden, is voldoende hoog. Zij werken steeds meer samen en weten volgens de respondenten hun opleidingsprogramma te verbeteren. De begeleidingscommissie constateert echter ook dat de spreiding van de opleidingen voor PIE voor de deelnemende docenten problematisch is. Uit het onderzoek blijkt dat de afstemming van het vmbo en de hogescholen nog ruimte voor verbetering heeft. Ook de samenwerking en expertise-uitwisseling met de platforms (docentennetwerken) en het bedrijfsleven kan nog verder gestimuleerd worden.

‘Communicatie’ is een sleutelwoord dat terug komt in de conclusies van het onderzoek. Het moge duidelijk zijn voor allen werkzaam in dit veld dat de om- en bijscholingsprogramma’s het nodige vragen van de individuele docenten. Het scheelt als zij niet ook nog eens met belast worden met administratieve perikelen. De school dient de financiële last en het risico te dragen. De school kan ook de contacten met de hogeschool bewaken. Docenten moeten van hun school en leidinggevende ruimte en tijd krijgen om deze scholing op een verantwoorde wijze te volgen. De besturen kunnen daarin meer ondersteunend zijn om te bevorderen dat de deelname aan de scholing toeneemt.

Tenslotte heeft de commissie met Oberon op een goede maar ook professionele wijze kunnen samenwerken, waarvoor onze waardering en dank.

Namens de commissie,

Jan van Nierop, voorzitter SPV

Adriaan de Graaff, voorzitter Federatie Vakmanschap en Techniek in het VMBO

Bijlage 1 Samenstelling begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie van dit onderzoek bestond uit de volgende leden:

- **Jan van Nierop**, voorzitter Stichting Platforms vmbo
- **Adriaan de Graaf**, voorzitter Federatie Techniek en Vakmanschap in het vmbo en
voorzitter Platform PIE/Techniek
- **Gerard Lenssen**, voorzitter opdrachtgeversgroep Expertise Centrum Professionalisering
Beroepsonderwijs (EcPB)
- **Judith van Heeswijk**, secretaris Federatie Techniek
- **Marc van der Meer**, Bijzonder Hoogleraar Onderwijs en Arbeidsmarkt, Universiteit van
Tilburg

Bijlage 2 Tabellenrapport docenten vragenlijst

Heb je in de afgelopen 12 maanden scholing gevolgd? (N = 143)	%
Ja, korte cursus(sen) (zoals basiscursus, eendaagse, maatwerktraining)	51%
Nee	27%
Ja, module(s) van 6 maanden in het kader van de PIE bevoegdheid	25%
Ja, anders, nl.	6%
Ja, een volledige opleiding op hbo of wo-niveau	5%

Ja, anders, nl. (N = 5)	Aantal
Nog met PIE-bevoegdheid bezig	5

Voor welk deel van de bevoegdheid heb je <u>een korte cursus</u> gevolgd? (N = 72)	%
Installatietechniek	44%
Elektrotechniek	36%
Anders, nl.	32%
Metaaltechniek	31%

Anders, nl. (N = 24)	Aantal
3D-tekenen	3
Solidworks	2
Algemene scholing	1
Bouwtechniek	1
CAD-tekenen	1
Coaching	1
Fusion 360	1
Groepsaanpak	1
Laserprinten	1
Led verlichting	1
Leerlingbegeleiding	1
Luchtsensoren	1
MOBT	1
MVI	1
NIKO domotica	1
Onderwijs op maat	1
Pneumatiek	1
Pneumatiek en automatisering	1
Sovon korte cursussen	1
Overig	1

Wat waren voor jou de redenen om <u>de korte cursus</u> te volgen? (N = 72)	%
Om mijn vakkennis te verbreden	74%
Als onderdeel van mijn persoonlijke ontwikkeling	61%
Om mijn vakkennis te verdiepen	44%
Om over de laatste ontwikkelingen in mijn vak te leren	24%
Anders, nl.	4%
Verplicht vanuit schoolleiding	3%

Anders, nl. (N = 3)	Aantal
Om mijzelf te bekwamen ten aanzien van mijn lessen.	1
Een korte cursus paste goed binnen mijn baan.	1
Om bevoegd te raken	1

Voor welk deel van de bevoegdheid heb je <u>een module</u> gevolgd? (N = 36)	%
Installatietechniek	53%
Elektrotechniek	44%
Metaaltechniek	36%
Anders, nl.	6%

Anders, nl. (N = 2)	Aantal
Nog bezig met elektrotechniek	1
Bouwtechniek	1

Bij welke onderwijsinstelling heb je de module gevolgd? (N = 39)	Aantal
Hogeschool Rotterdam	12
Overig	10
Fontys Hogeschool Eindhoven	9
Windesheim Zwolle	8

Wat waren voor jou de redenen om <u>de module (s)</u> te volgen? (N = 36)	%
Wil zelf de volledige PIE-bevoegdheid bezitten	75%
Als onderdeel van mijn persoonlijke ontwikkeling	42%
Om mijn vakkennis te verdiepen	36%
Om mijn vakkennis te verbreden	36%
Om PIE als vak te behouden voor onze school	33%
Verplicht vanuit schoolleiding	28%
Om over de laatste ontwikkelingen in mijn vak te leren	25%
Anders, nl.	3%

Anders, nl. (N = 1)	Aantal
Om teambevoegdheid te behalen	1

Wat waren voor jou redenen om tot nu toe geen scholing voor de PIE-bevoegdheid te volgen? (N = 38)	%
Anders, nl.	37%
Ik heb het te druk	34%
Er is bij ons sprake van een teambevoegdheid	21%
Er is geen of te weinig facilitering omtrent mijn eigen lesuren	21%
Er is geen of te weinig facilitering in tijd vanuit schoolleiding	16%
Ik ga binnenkort uit dienst	13%
Er was weinig duidelijkheid over de randvoorwaarden rondom de scholing (vrijstellingen, studiebelasting, dagen/tijden etc.)	13%
Ik heb geen scholing nodig om mijn vak goed te kunnen geven	11%
Het is te ver reizen naar de scholingslocatie	11%
Het totale aanbod van cursussen en modules voor scholing was mij niet duidelijk	11%
Er is geen of te weinig facilitering in de kosten van de module	8%
De inhoud van de cursus en/of module sprak mij niet aan	5%
De inhoud van de cursus en/of module was niet duidelijk	0%

Anders, nl. (N =14)	Aantal
Ik heb andere trainingen gevolgd/ een achtergrond waardoor ik het niet nodig vind.	2
Ik heb geen bevoegdheid nodig	2
Ik ga binnenkort met pensioen	2
Professionaliseringstraject PIE gevolgd afgelopen jaar.	2
Ik volg een andere opleiding	2
Ik wacht nog op de start van de scholing	1
Ontevredenheid over de opleiding voor PIE-bevoegdheid	1
Ik vind het niet mijn verantwoordelijkheid	1
Net in dienst bij mijn huidige werkgever	1

Stellingen scholing in het algemeen

(N = 140)	Oneens	Meer oneens dan eens	Meer eens dan oneens	Eens
Ik vind scholing belangrijk om goed les te kunnen geven.	4%	6%	21%	68%
Ik vind scholing belangrijk om ontwikkelingen in mijn vakgebied bij te houden.	1%	4%	19%	75%
Ik ben bereid eigen tijd en geld te steken in mijn eigen ontwikkeling, waaronder scholing, training en andere professionaliseringsactiviteiten.	29%	22%	29%	20%

Vragen specifiek voor docenten die een module voor de PIE-bevoegdheid hebben gevolgd.

Welke module van de PIE-bevoegdheid heb je als laatst gevolgd? (N=32)	%	Aantal
Installatietechniek	38%	12
Elektrotechniek	34%	11
Metaaltechniek	28%	9
Totaal	100%	32

Stellingen over de inhoud van deze module.

Was er voldoende aandacht in deze module voor: (N = 22)	Nee, te veel aandacht	Nee, te weinig aandacht	Ja, voldoende
Actuele vakkennis (bv. nieuwste technische ontwikkelingen)	6%	34%	59%
Vakdidactiek	22%	19%	59%
Praktische vaardigheden	9%	44%	47%
Pedagogische vaardigheden	28%	28%	44%

Kun je aangeven in hoeverre je het eens bent met de volgende stellingen: (N = 32)	Oneens	Meer oneens dan eens	Meer eens dan oneens	Eens
De opdrachten als onderdeel van de module waren voldoende uitdagend	22%	16%	16%	47%
Het praktijkgedeelte van de module was nuttig voor mij	13%	19%	28%	41%
Door deze module ben ik beter in staat PIE te geven	13%	28%	19%	41%
De inhoud van de module sloot aan bij mijn verwachtingen	13%	25%	25%	38%
Door de module ben ik op de hoogte van de meest recente ontwikkelingen in het PIE (deel)vakgebied	25%	22%	19%	34%
De opdrachten als onderdeel van de module waren voldoende duidelijk	19%	28%	25%	28%
Van tevoren was de inhoud van de module voldoende duidelijk	34%	22%	25%	19%

Stellingen over de organisatie van de laatst gevolgde module

In hoeverre ben je tevreden over: (N = 31)	Zeer ontevreden	Ontevreden	Tevreden	Zeer tevreden
De kwaliteit van de docenten	13%	13%	52%	23%
De locatie	6%	19%	55%	19%
Informatie over vrijstellingen en verplichte onderdelen van de module	32%	23%	26%	19%
De materialen (cursusboek, opdrachtbeschrijvingen, technische materialen)	13%	23%	48%	16%
Het tijdstip	10%	10%	68%	13%
De doorlooptijd van de module	10%	13%	68%	10%

Kwam de studiebelasting voor deze module overeen met de belasting zoals genoemd door de hogeschool? (N = 31)	%	Aantal
Ik heb meer uren besteed	48%	15
Ik heb evenveel uren besteed	48%	15
Ik heb minder uren besteed	3%	1
Totaal	100%	31

Stellingen over de ondersteuning vanuit het schoolbestuur en de schoolleiding.

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen: (N = 31)	Oneens	Meer oneens dan eens	Meer eens dan oneens	Eens
Op mijn school is veel aandacht voor scholing en professionalisering	16%	23%	16%	45%
Op mijn school is er ruimte om leerervaringen te delen	13%	16%	39%	32%
De schoolleiding stimuleert deelname aan de modules voor PIE-bevoegdheid	16%	13%	35%	35%
De schoolleiding faciliteert deelname aan de modules voor PIE-bevoegdheid	26%	19%	23%	32%
Ik word door de schoolleiding vrij geroosterd voor contacturen en voor zelfstudie voor de module(s)	35%	10%	19%	35%
Ik word door de schoolleiding vrij geroosterd voor contacturen maar niet voor zelfstudie voor de module(s)	26%	6%	16%	52%
De schoolleiding zorgt er voor dat lessen door andere docenten worden verzorgd tijdens mijn professionaliseringstraject	45%	13%	10%	32%
De schoolleiding vergoedt aanvullende kosten voor de module(s), zoals kosten voor de intakeprocedure, reiskosten, materiaalkosten of overige kosten	29%	3%	23%	45%

Suggesties voor verbetering van de organisatie, uitvoering of inhoud van PIE-modules (N = 143)	Aantal
Geen suggesties	78
Meer nadruk op het leren van praktische vaardigheden in plaats van pedagogische en didactische vaardigheden	14
Meer gebruik van maatwerk: het aanpassen op de al aanwezige kennis en vaardigheden van de docenten, zowel in vrijstellingen of versnelde trajecten	11
Meer cursuslocaties aanbieden die beter zijn verspreid over het land	7
Verbeteren van de informatievoorziening door de opleider/ hogeschool	5
Het aanpassen van de inhoud van het professionaliseringstraject op de lesstof van het vmbo	4
Bevoegdheid onderverdelen in keuzevakken	2
Het profiel PIE verdelen in examens Produceren, Installeren en energie en de leerling hierin een keuze laten maken	2
Betere voorbereiding van de opleiding door de hogeschool	2
Facilitering van tijd vanuit het schoolbestuur/ schoolleiding	2
Verminderen van de studiebelasting	2
Overig (structureren, concreter, verdeling modules moet beter)	2
Het professionaliseringstraject laten passen binnen de verplichte scholing van 6 maanden	2
In het team kijken wat nodig is en daarbij een passende scholing bieden	2
Controle op de inhoud en uitvoering van het professionaliseringstraject PIE	1
Meer informatie vanuit de overheid over de verplichte bevoegdheden naar de scholen	1
De mogelijkheid om een professionaliseringstraject te verlengen of te versnellen	1
Examinatie in het professionaliseringstraject afschaffen	1
Mogelijkheid om meteen subsidie aan te vragen	1
Professionaliseringstraject op meerdere momenten aanbieden	1
Een betere verhouding tussen de scholing PIE, DWI en M&T	1
Betere informatievoorziening naar de schoolbesturen	1

Suggesties voor verbetering van de manier waarop uw school(bestuur) scholing voor de PIE-bevoegdheid kan faciliteren? (N = 143)	Aantal
Geen suggesties	90
Facilitering in tijd	31
Aanbod professionaliseringstraject op eigen school of nabije omgeving	3
Meer informatie omtrent PIE-professionalisering bij het schoolbestuur of schoolleiding	3
Overeenstemming door organisaties over o.a. de facilitering	2
Verplicht roostermoment voor scholing	2
Doelgerichtere, kortere opleiding	1
Scholingsplan op school ter bevordering van de transparantie	1
Ruimte en tijd voor de werving van docenten	1
Ruimte voor het minimaliseren van bevoegdheden door overheid	1
Rechtstreekse bekostiging in plaats van via DUO	1
Docenten elkaar laten trainen	1
Meer duidelijkheid	1
Meer personeel	1
Docenten les laten geven in hun eigen vakgebied	1

Vanuit PIE de schoolleiding informeren over de facilitering	1
Betere cursuslocaties qua faciliteiten	1
Maatwerk in de PIE-professionalisering	1

Achtergrond kenmerken

Over welke (PIE) bevoegdheid beschik je? (N = 130)	%
Elektrotechniek	45%
Metaaltechniek	35%
Een andere bevoegdheid, nl.	25%
Installatietechniek	15%
Ik geef onbevoegd les	8%
Ik ben praktijkinstructeur	7%

Een andere bevoegdheid, nl. (N = 33)	Aantal
Techniek	8
Bevoegdheid PIE	3
Wiskunde	3
Overig	2
Metalektrotechniek	2
Motorvoertuigentechniek	2
2e graad mechanische techniek + D&P	1
BWI	1
D&P	1
D&P en techniek in de onderbouw	1
Docent lo , en installatietechniek, metaaltechniek behaald	1
Docent techniek 2e graads	1
docent technisch beroepsonderwijs bouwkunde 2e graad	1
ik ben bezig met natuurkunde bevoegdheid	1
instructeur vo/bve met diploma van Windesheim	1
M&T	1
Nask	1
PABO	1
Wtb, mechanische Techniek verspanend en niet-verspanend	1

Leeftijd (N = 143)	%
20-30	1,4%
30-40	9,1%
40-50	22,4%
50-60	35,7%
60+	17,5%
overig	13,9%

Wat is je hoogste opleidingsniveau? (N = 130)	%
Tweede graads bevoegdheid	77%
Eerste graads bevoegdheid	8%
Praktijkinstructeur	8%
Anders, nl.	7%
Totaal	100%

Anders, nl. (N = 9)	Aantal
HBO	5
MBO	3
WO	1

Hoeveel jaar werk je als docent in het voortgezet onderwijs? (N = 130)	%
20 jaar of meer	34%
15 t/m 19 jaar	23%
10 t/m 14 jaar	15%
5 t/m 9 jaar	12%
1 t/m 4 jaar	14%
Minder dan 1 jaar	2%
Totaal	100%

Wat is jouw aanstellingsomvang? (N = 130)	%
Meer dan 0.8 fte	74%
0.5 tot en met 0.8 fte	23%
0.2 tot en met 0.5 fte	2%
Minder dan 0.2 fte	2%
Totaal	100%

Bijlage 3 Samenvatting van verbetersuggesties uit vragenlijst

In deze bijlage zijn alle suggesties samengevat die in de vragenlijst zijn genoemd door docenten. De suggesties zijn gerangschikt van meest naar minst vaak genoemd.

Suggesties voor verbetering van de organisatie, uitvoering en/of inhoud van PIE-modules

- Meer cursuslocaties aanbieden die beter verspreid zijn over het land
 - Verbeteren van de informatievoorziening door de opleider/hogeschool
 - Betere voorbereiding van de opleiding door de hogeschool
 - Verminderen van de studiebelasting
 - Betere informatievoorziening naar de schoolbesturen (vanuit de overheid)
 - Het professionaliseringstraject laten passen binnen de verplichte scholing van 6 maanden
 - In het team kijken wat nodig is en daarbij een passende scholing bieden
 - Mogelijkheid om meteen subsidie aan te vragen
 - Professionaliseringstraject op meerdere momenten aanbieden
 - Een betere verhouding tussen de scholing PIE, DWI en M&T
-
- *Suggesties voor verbetering van de manier waarop uw school(bestuur) scholing voor de PIE-bevoegdheid kan faciliteren?* Facilitering in tijd (ook voor zelfstudie)
 - Aanbod professionaliseringstraject op eigen school of nabije omgeving
 - Meer informatie omtrent PIE-professionalisering (bijv. vanuit PIE) aan schoolbestuur of schoolleiding
 - Doelgerichtere, kortere opleiding
 - Scholingsplan op school ter bevordering van de transparantie
 - Ruimte en tijd voor de werving van docenten
 - Ruimte voor het minimaliseren van bevoegdheden door overheid
 - Rechtstreekse bekostiging in plaats van via DUO
 - Docenten elkaar laten trainen
 - Meer personeel
 - Docenten les laten geven in hun eigen vakgebied
 - Overeenstemming door organisaties over o.a. de facilitering
 - Verplicht roostermoment voor scholing
 - Betere cursuslocaties qua faciliteiten
 - Maatwerk in de PIE-professionalisering

Oberon

Postbus 1423, 3500 BK Utrecht

t 030 230 60 90

info@oberon.eu | www.oberon.eu

Utrecht, februari 2020

In opdracht van Stichting Platforms VMBO